

2. Kritické myslenie

Zhrnutie: Vodca zbiera informácie, následne ich analyzuje, interpretuje a snaží sa ich pochopiť pred konaním. Kritickí myslitelia overujú, čo čítajú a počujú. Následne určia kvalitu informácie a logicky uvažujú pri vyvodzovaní záverov. Kritickí myslitelia lepšie rozhodujú.

Ciele:

- Zhodnotiť svoju schopnosť kritického myslenia
- Identifikuj a použi úspešné praktiky kritického myslenia.

Úspešný vodca zbiera informácie, následne ich dôsledne analyzuje, interpretuje a snaží sa ich pochopiť pred konaním. Tento proces sa nazýva kritické myslenie. Kritické myslenie určuje, ako pristupovať k problémom, otázkam a úlohám.

Ako dobre kriticky myslíš?

Na vyhodnotenie Tvojej schopnosti kritického myslenia zodpovedaj, ako často sa môžeš stotožniť s nasledovnými výroky. Po ukončení celého projektu si tento test zopakuj a zmeraj svoj pokrok.

	Vždy	Niekedy	Nikdy
Keď narazím na problém, venujem čas zbieraniu informácií o ňom z rôznych zdrojov.	3	2	1
Pýtam sa otázky, aby som získal viac informácií.	3	2	1
Skúmam presvedčenia, domnienky a názory a konfrontujem ich s faktami.	3	2	1
Súdim a rozhodujem sa až po zhodnotení všetkých faktov.	3	2	1
Skúšam vidieť prínos názorov iných ľudí aj v prípade, že sa líšia od mojich názorov.	3	2	1
Rád hľadám nové riešenia problémov	3	2	1

Bodovanie: Sčítaj zakrúžkované čísla.

Ak si dosiahol 17-18 bodov, gratulujem! Tvoje schopnosti kritického myslenia sú vynikajúce.

Ak si dosiahol 12-16 bodov, máš dobré schopnosti kritického myslenia, no môžu vyžadovať trochu pozornosti.

Ak si dosiahol 11 bodov alebo menej, je na čase schopnosti zlepšiť.

Kritické myslenie

Kritickí myslitelia overujú to, čo čítajú a počujú. Určujú kvalitu, prínosy a nedostatky nápadu a vedia odlíšiť fakt od názoru. Logicky uvažujú a analyzujú pri vyvodzovaní záverov. Kritickí myslitelia zvažujú informácie viacerými spôsobmi:

- **Interpretujú** význam skúseností, situácií, údajov a rozsudkov. Kritickí myslitelia vedia parafrázovať nápady iných, rozoznať niekoho pocity z výrazu tváre alebo ujasniť význam grafu alebo diagramu.

- Kritickí myslitelia **identifikujú a analyzujú** vzťahy medzi udalosťami, prehláseniami, konceptmi a situáciami. Napríklad vedia nájsť zhody a odlišnosti v dvoch novinových článkoch o tej istej udalosti.
- **Zhodnocujú dôveryhodnosť** určením logickosti prehlásenia, opisu alebo interpretácie a posúdením, či dôkazy podporujú vyvodený záver.
- Kritickí myslitelia **odvodzujú** vytváraním hypotéz a dedukciou dôsledkov údajov alebo udalostí. Napríklad dedukujú dôsledky činností pred tým, ako ich začnú vykonávať.

Ako myslieť kriticky

- **Buď informovaný.** Zbieraj informácie z viacerých zdrojov. Internet, knihy, časopisy, články, noviny, videá a CD-čka sú dobrú zdroje informácií. Konzultácie s kolegami a zamestnancami sú tiež užitočné.
- **Nerozhoduj sa priskoro.** Uisti sa, že máš všetky fakty a nájdi si čas na ich premyslenie. Rýchle rozhodnutia môžeš oľutovať.
- **Maj otvorenú myseľ.** Môžeš nájsť informácie, ktoré zmenia Tvoj pohľad na problém.
- **Pýtaj sa.** Nedomyšľaj si. Overujúce otázky začínajúce s **“ako”** alebo **“prečo”** Ti pomôžu získať ďalšie informácie. „Prečo si myslíš, že toto je dôvod?“ „Ako tento systém funguje?“
- **Buď k sebe úprimný.** Priznaj si svoju zaujatosť a nedovoľ jej, aby ťa ovplyvnila.
- **Konfrontuj názory s faktami.** Daj si pozor na prikladanie väčšej váhy názorom namiesto faktom. Nieкто Ti môže povedať, že podporujú návrh, ale ich dôvody pre podporu môžu vychádzať z osobnej zaujatosti namiesto faktov.
- **Buď vytrvalý.** Proces trvá nejaký čas a počas neho môžeš naraziť na ťažkosti. Nevzdávaj sa.
- **Buď organizovaný.** Pretried' vyzbierané informácie a urči kritériá na ich vyhodnotenie. Zapisuj si dôležité body alebo veci vhodné na ďalšie preverenie.
- **Zváž a analyzuj všetky možnosti.** Toto je najdôležitejšia časť kritického myslenia. Iba po analýze možností vieš určiť tú najlepšiu.

Tvoja úloha

Aplikuj postupy kritického myslenia prebrané v tomto projekte tým, že prevezmeš ktorékoľvek dve z nasledujúcich rolí (každú na inom stretnutí).

- Hodnotiteľ prejavu
- Jazykový korektor
- Súhrnný hodnotiteľ

O týchto roliach sa dozvieš viac na <http://slovenski.toastmasters.sk/role-na-stretnuti>

Príručka pre hodnotenie projektu

Kritické myslenie

Poznámka pre hodnotiteľa: Prosím dôkladne si prečítaj projekt pred stretnutím. Daj pripomienky a odporúčania týkajúce sa výkonu] roly s dôrazom na informácie pokrývané týmto projektom. Ak bolo čokoľvek týkajúce sa roly vykonané mimo stretnutie, pohováraj sa s hodnoteným pre presnejšie vyhodnotenie.

Hodnotiteľ prejavu

Hodnotiteľ _____ Dátum _____

- Hodnotiteľ porozumel nápadom rečníka.
- Prejav hodnotiteľa bol dobre zorganizovaný.
- Hodnotiteľ demonštroval pochopenie rečníkových pocitov o téme.

Zhodnot' postupy kritického myslenia, ktoré hodnotiteľ použil. Ako hodnotiteľ demonštroval pochopenie rečníkových nápadov? Ako hodnotiteľ ukázal, že pochopil rečníkov uhol pohľadu? Analyzoval hodnotiteľ reč a/alebo rečníkov prezentačný štýl?

Jazykový korektor

Hodnotiteľ _____ Dátum _____

- Jazykový korektor poukázal na konkrétne problémy týkajúce sa gramatiky.
- Jazykový korektor demonštroval dobré schopnosti kritického myslenia.
- Jazykový korektor poskytol kvalitné námety na zlepšenie.

Ako jazykový korektor objasňoval problémy v gramatike? Aké konkrétne odporúčania demonštrujúce znalosť slovenskej gramatiky poskytol?

Súhrnný hodnotiteľ

Hodnotiteľ _____ Dátum _____

- Súhrnný hodnotiteľ demonštroval, že chápe, čo sa skrýva za úspešným stretnutím klubu.
- Hodnotenie stretnutia bolo dobre zorganizované.
- Všetci hodnotitelia boli na stretnutie dobre pripravení vďaka príprave súhrnného hodnotiteľa.
- Súhrnný hodnotiteľ poskytol konkrétne odporúčania napomáhajúce klubu dosiahnuť lepšiu úspešnosť a užitočnosť pre členov.

Komentoval súhrnný hodnotiteľ kvalitu hodnotení na stretnutí, ako napr. či boli pozitívne a nápomocné, tiež ukazujúce možný smer na zlepšenie? Aké ďalšie odporúčania poskytol súhrnný hodnotiteľ na zabezpečenie toho, aby klub pokrýval potreby všetkých členov?